

ارزیابی تطبیقی معیارهای سنتی و جدید اجتماع‌پذیری و تحقق آن در دو محله سنتی و جدید مطالعه موردی: محله جلفا، سپاهان شهر اصفهان

مهدی حمزه نژاد^{۱*}، زهرا شریفیان^۲

^۱ استادیار گروه معماری و شهرسازی دانشگاه علم و صنعت، تهران، ایران
^۲ دانشجوی دکتری معماری، دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد، اصفهان، ایران

تاریخ دریافت: ۹۵/۰۸/۲۴ تاریخ پذیرش: ۹۵/۱۱/۲۹

چکیده

ارتقای تعاملات اجتماعی در محله از مهم‌ترین جلوه‌های تحقق پایداری در شهرها است. پژوهش حاضر ابتدا به بررسی تلقی ذهنی اهالی هر دو محله از تفاوت شاخصه‌های اجتماع‌پذیری در گذشته و امروز و پس از آن به تبیین میزان اجتماع‌پذیری با هر دو معنای سنتی و جدید آن در سطح محله‌های سنتی و جدید شهر اصفهان با استفاده از دیدگاه ساکنان می‌پردازد تا از این طریق بتوان راهکارهایی را برای ترمیم و بازخوانی اجتماع‌پذیری در محله‌های جدید و قدیم استخراج و پیشنهاد نمود. رویکرد تحقیق کیفی و استدلالی و راهبرد آن استدلالی و همبستگی و از نوع بررسی تطبیقی است که در آن با استخراج شاخص‌های مؤثر بر پایداری اجتماعی محله‌ها از مطالعات اسنادی و روش تحلیل محتوا و بررسی اعتبار آن‌ها با دلفی نخبگانی و پس از آن مراجعه به اهالی هر دو محل و بررسی تلقی ذهنی آن‌ها از هر نظام اجتماعی و ارزیابی آن‌ها از محله خود، همبستگی معیارها نظری نخبگان و اهالی در هر دو نظام و فکری و تطبیق آن‌ها با نظام کالبدی مربوطه شناسایی و میزان پایداری اجتماعی هر محله با روش‌های کمی بررسی شده است. جامعه آماری پژوهش را ساکنان هر دو محله جلفا و سپاهان شهر تشکیل داده‌اند. حجم نمونه بر اساس سطح اطمینان ۹۵ درصد و احتمال خطای ۵ درصد برای ۱۷۱ نفر تعیین شد. اعتبار این پرسشنامه با توجه به آلفای کرونباخ برای محله جلفا معادل ۰,۷۱۵ و برای محله سپاهان شهر معادل ۰,۹۰۸ مورد تأیید قرار گرفت. شاخص‌ها در سه گونه (کالبدی فضایی، فرهنگی اجتماعی و انسانی) و زیر شاخص‌های اصلی طبقه‌بندی گردید. با ارزیابی نظر خبرگان در مورد امتیاز هر شاخص در اجتماع‌پذیری محله سنتی و جدید و امتیاز اختصاص یافته توسط ساکنان در شاخص‌های مورد بحث، این نتیجه حاصل گردید که شاخص فرهنگی- اجتماعی و کالبدی- فضایی در محله نوین سپاهان شهر و در طرف مقابل شاخص انسانی در محله سنتی جلفا امتیاز بیشتری را در اجتماع‌پذیری به خود اختصاص داده‌اند که می‌توان با تمرکز بر عوامل تأثیرگذار بر این شاخص‌ها (در محله نوین تمرکز بر شاخص انسانی و در محله سنتی تمرکز بر دو شاخص دیگر) اجتماع‌پذیری هر محله را ارتقا بخشید.

واژگان کلیدی: اجتماع‌پذیری، محله سنتی (جلفا)، محله نوین سپاهان شهر، اصفهان.

* E-Mail: hamzenezad@iust.ac.ir

Comparative evaluation of traditional and modern norms of socialization and its realization in both traditional and new neighborhood (Case Study: district of Jolfa and Sepahanshahr, Isfahan)

Mehdi Hamzenejad *

Assistant Prof., Department of Architecture and Urbanism, Iran University of Science and Technology, Tehran, Iran

* hamzenejad@iust.ac.ir

Zahra Sharifiyan

Ph.D Student in Architecture, Islamic Azad University, Najafabad Branch, Isfahan, Iran.

Abstract:

Promotion of social interactions in the neighborhood is one of the most important images of achieving sustainability in cities. The present study describes the socialization in both traditional (Jolfa) and modern (Sepahanshahr) neighborhood, using residents opinions to extract and suggest some approaches to recover and read-out sociability in neighborhoods. In modern and traditional neighborhoods, the research approach was qualitative and discursive, and its strategy was discursive and correlative, and was of comparative study type, in which, by extracting effective indexes on social interaction of neighborhood from documentary and content analysis, social correlation and sustainability of each neighborhood with the quantitative methods, have been investigated. It can be focused on the affecting factors in these indicators (on human index in the modern neighborhood and focus on other indices in the traditional neighborhood), to promote sociability of every neighborhood. On this account, it can be claimed that, life in neighborhood at present and future depends on human presence and his/her interaction with the environment. In this regard, neighborhood is responsible to provide human needs for his/her presence in neighborhood space to spend leisure time, purchase, etc. So, depending on the complexity of contemporary urban issues and that the neighborhood is the original cell of social life of people, attention to the social aspects of neighborhoods is inevitable. The effective components in the neighborhood sociability, extracted out of the views and opinions, were investigated in the article. In this study, attitudes and perceptions of residents about the affecting factors in sociability are important in order to organize present status and prepare suitable solutions and strategies for promoting sociability. Traditional and modern neighborhoods in today's Iran culture can not provide favorable conditions for sociability. New essential strategies should be considered in traditional and modern neighborhoods. However, modern neighborhoods within the context of modernity, are demanding more modernity.

Keywords: Sociability, Traditional neighborhood, Jolfa, modern neighborhood, Sepahanshahr, Isfahan.